

Francesca Saperas (1851-1933), η «μητέρα των αναρχικών»

Nick Heath*

Η Francesca Saperas Miro, αναρχοσυνδικαλίστρια και αναρχική αγωνίστρια, γεννήθηκε στις 12 Φεβρουαρίου 1851 στη Βαρκελώνη. Ήταν μοδίστρα στο επάγγελμα. Το 1869 έγινε σύντροφος του αναρχικού υποδηματοποιού Martin Borrás Jover και απέκτησαν δέκα παιδιά. Από αυτά επέζησαν μόνο πέντε: η Salut και η Mariona που υπήρξαν και αυτές αναρχικές αγωνίστριες, η Antonieta που πέθανε νέα, η Meroe, και η Estrella. Το σπίτι τους ήταν καταφύγιο από τις διώξεις του κράτους και το κέντρο της ελευθεριακής δράσης. Το 1889, σε αλληλεγγύη με απεργούς εργαζόμενους στη Γερμανία, συμμετείχε στην οργάνωση μιας μεγάλης διαδήλωσης στην Plaza Cataluña, που όμως δεν έγινε ποτέ, επειδή η αστυνομία συνέλαβε όλους τους οργανωτές.

**FRANCESCA SAPERAS MIRÓ
(1851-1933).
¿LA MADRE DE LOS ANARQUISTAS?**

**por Francisco de Paula
Fernández Gómez**

Ήταν η Francesca που με πολύ προσεκτικές και μελετημένες κινήσεις έστελνε αντίτυπα της “Tierra y Libertad” στα σπίτια των συνδρομητών. Αυτή και οι κόρες της Salut και Maria έκαναν το οικογενειακό σπίτι παράδεισο καταδιωκόμενων αναρχικών.

Από αριστερά: Η Fransesca, η κόρη της Mariona με τα παιδιά της Antonia Fontanillas Borrás, Ondina και Apollo, ο σύζυγος της Jose Fontanillas και η Teresa Claramunt

Τον Σεπτέμβριο του 1893 ο αναρχικός Paulino Pallas αποπειράθηκε να σκοτώσει τον στρατηγό Martinez Campos ως αντίποινα για την αιματηρή καταστολή της εξέγερσης του Jerez του 1890, υπό τις διαταγές του τελευταίου, με επακόλουθο την εκτέλεση τεσσάρων αναρχικών και τη φυλάκιση πολλών άλλων. Έτσι, λοιπόν, το σπίτι των Francesca και Martin περικυκλώθηκε από την αστυνομία, αλλά ο Martin διέφυγε τη σύλληψη διαφεύγοντας από ένα υπόγειο πέρασμα. Ωστόσο, αργότερα εκείνο το βράδυ επέστρεψε σπίτι και τελικά συνελήφθη. Κλείστηκε στη φυλακή Model. Είχε βαθιά ανησυχία

για το ότι θα μπορούσε να κατηγορηθεί για οτιδήποτε, γιατί μια κώφωση τον κατέστησε ανίκανο να απαντήσει σε ερωτήσεις και να υπερασπιστεί τον εαυτό του. Αποφάσισε να αυτοκτονήσει και έγραψε μια αποχαιρετιστήρια επιστολή στην Francesca, η οποία κατάφερε να εισέλθει κρυφά στην φυλακή, όπου ο Martin πέθανε στην αγκαλιά της στις 9 Μαΐου 1894.

Το 1895 η Francesca συνδέθηκε με το αναρχοκομμουνιστικό περιοδικό "La Nueva Idea" ("Η Νέα Ιδέα"), τέσσερα τεύχη του οποίου εμφανίστηκαν τον Νοέμβριο του ίδιου χρόνου σε επιμέλεια του Luis Mas. Με την Teresa Claramunt και άλλες γυναίκες υπέγραψε ένα γυναικείο μανιφέστο που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "Bandera Social". Η Francesca υπήρξε περισσότερο μια ανιδιοτελής "μητέρα» των αναρχικών. Ήταν μέλος της πρώτης αναρχοκομμουνιστικής ομάδας στη δεκαετία του 1880, ενώ η αφοσίωσή της στη διάδοση των ελευθεριακών εκδόσεων ήταν πολύ σημαντική και αποτελεσματική. Ασχολιόταν με την διασύνδεση μεταξύ των αναρχικών ομάδων, την αλληλεγγύη στους πολιτικούς κρατούμενους κ.α.

Η Francesca ήρθε σε επαφή με τον αναρχικό Tomas Ascheri Fossatti. Μετά το βομβισμό του Corpus Christi στη Βαρκελώνη το 1897, το οποίο κατά πάσα πιθανότητα ήταν έργο προβοκατόρων, ο Tomas και άλλοι αναρχικοί συνελήφθησαν, υπέστησαν τρομερά βασανιστήρια και αναγκάστηκαν να δεχτούν τη συμμετοχή τους. Ο ίδιος εκτελέστηκε με τέσσερις άλλους αναρχικούς στην τάφρο του φρουρίου Montjuich. Η Francesca, που είχε συνάψει ελεύθερη σχέση με τον Tomas, αναγκάστηκε να τον παντρευτεί πριν την εκτέλεσή του, αφού της είπαν ότι εάν δεν συμμορφωθεί, θα πάρουν τις κόρες της και θα τις κλείσουν σε ένα μοναστήρι. Το ίδιο συνέβη και με την κόρη της Salut, η οποία αναγκάστηκε να παντρευτεί τον σύντροφό της Luis Mas, λίγο πριν εκτελεστεί και αυτός.

Η Francesca και η Salut πέρασαν ένα χρόνο στη φυλακή, όπου βασανίστηκαν και οι δύο. Το 1897 εξορίστηκαν στη Γαλλία και μετακόμισαν στη Μασσαλία. Αναγκάστηκαν να πουλήσουν όλα τα υπάρχοντά τους για να πληρώσουν για το ταξίδι καθώς και τον μεγάλο αριθμό αστυνομικών που τις συνόδευαν στα σύνορα!

Η Francesca συμμετείχε ενεργά στη διεθνή εκστρατεία κατά των δικών και βιαιοτήτων του Montjuich. Ζούσε με τον αναρχικό Francisco Callis, ο οποίος είχε οδηγηθεί σε μια κατάσταση πνευματικής

διαταραχής από τα βασανιστήρια σε βάρος του στο Montjuich. Μην καταφέρνοντας να ξεπεράσει αυτά από τα οποία υπέφερε, έπεσε από ένα παράθυρο. Το 1899 η Francesca επέστρεψε στην Ισπανία για να λάβει μέρος σε μια συνάντηση στην Tarragona η οποία απαίτησε την επανεξέταση των δικών του Montjuich.

Η Francesca μετακόμισε στο Μπουένος Άιρες στην Αργεντινή μεταξύ 1912 και 1914, όπου έμεινε με τον γαμπρό της José Fontanillas στη συνέχεια στις Ηνωμένες Πολιτείες και, τέλος, στο Μεξικό μεταξύ 1919 και 1923, με την Salut.

Το 1923 επέστρεψε στη Βαρκελώνη όπου μοιράστηκε ένα σπίτι με την Teresa Claramunt. Στη δεκαετία του 1920 έδειξε σημάδια αυξανόμενης παράλυσης. Ως αποτέλεσμα της επιδεινούμενης υγείας της, δημιουργήθηκε μια επιτροπή το 1929 για να της παράσχει βοήθεια.

Πέθανε στις 21 Αυγούστου 1933 στη Βαρκελώνη. Την κηδεία της παρακολούθησαν πολλοί από τους παλαιούς αναρχικούς. Έγινε το αρχέτυπο της αναρχικής γυναίκας που υπέφερε τόσο πολύ για τις ιδέες της, αλλά υπέμεινε.

*Sources:

militants-anarchistes.info

estelnegre.org

cgtmurcia.org

**Μετάφραση: "Ούτε Θεός-Ούτε Αφέντης".